

Innst. 149 L

(2014–2015)

Innstilling til Stortinget fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen

Prop. 9 L (2014–2015)

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om endringer i studentsamskipnadsloven

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen foreslår å oppheve studentsamskipnadsloven § 6 syvende ledd. I bestemmelsen stilles det krav om tilslutning fra to tredeler av styrets medlemmer ved beslutninger om større låneopptak, oppstart av ny virksomhet, utvidelse av eksisterende virksomhet som har et kommersielt formål, eller større endringer i studentsamskipnadens interne organisering. Regjeringen mener denne bestemmelsen ikke er formålstjenlig og går i proposisjonen inn for at den blir fjernet.

Bakgrunnen for forslaget er at Kunnskapsdepartementet som lovforvalter, tilsynsmyndighet og tilskuddsyter har et overordnet ansvar for studentvelferden i høyere utdanning. Departementet beslutter om studentsamskipnader skal opprettes, legges ned eller slås sammen, jf. studentsamskipnadsloven § 2 tredje ledd. Universitetene og høyskolene har ansvaret for studentenes læringsmiljø og skal i samarbeid med studentsamskipnadene legge forholdene til rette for et godt studiemiljø og god studentvelferd, jf. universitets- og høyskoleloven § 4-3 første ledd og lov om studentsamskipnader § 5. Studentsamskipnadene har til oppgave å ta seg av studentenes velferdsbehov ved det enkelte lærested. Samskipnadene er egne rettssubjekter hvor øverste myndighet er styret, der studentene kan velge å ha flertall.

Med virkning fra 1. januar 2013 vedtok Stortinget å endre studentsamskipnadsloven. Begrunnelsen

var å sikre likeverdig studentvelferd i hele landet. I loven § 6 syvende ledd ble det fastsatt krav om tilslutning fra to tredeler av styrets medlemmer i visse saker. I høringsrunden forut for lovendringen og i ettertid kom det mange innsigelser mot denne bestemmelsen fra blant annet studentsamskipnadene og studentene.

Under Stortingets behandling av saken, jf. Innst. 319 L (2011–2012), var Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre imot innføring av bestemmelsen. Det ble vist til at endringen kan utvanne og overkjøre studentenes brukerstyring som er et overordnet prinsipp i styringen av studentsamskipnadene, og at en heller burde styrke styrenes kompetanse enn å redusere studentenes makt i studentsamskipnadsstyrene. Regjeringen mener at § 6 syvende ledd ikke tjener den hensikten den var tiltenkt å ha. Studentens medvirkning og styring av egen studentvelferd har vært et helt sentralt element i studentsamskipnadsordningen. Kravet om tilslutning fra to tredeler av styrets medlemmer i enkelte saker vil etter departementets vurdering kunne være med på å undergrave studentenes brukerstyring. Regjeringen viser til at ved begge høringsrundene har et flertall av høringsinstansene vært imot bestemmelsen.

Regjeringen viser til at studentsamskipnadene mottar en stor andel offentlig støtte gjennom tilskudd, semesteravgift fra studentene og såkalt fristasjonsytelser fra utdanningsinstitusjonene (gratis lokaler m.m.). Samskipnadene forvalter store verdier og har et stort samfunnsansvar.

Regjeringen mener det er viktig at studentsamskipnadenes virksomhet er organisert og styrt på en måte som sikrer en forsvarlig og best mulig forvaltning av ressursene. Regjeringen viser til at lovendringen i 2013 også innebar andre endringer som skulle bidra til å sikre dette. Det er blitt gjort et betydelig

arbeid i studentsamskipnadssektoren for å øke kompetansen i styrene.

Regjeringen mener det er et løpende behov for å vurdere om regelverket for studentsamskipnadene inneholder tilstrekkelige sikringsmekanismer for å ivareta studentsamskipnadens evne til å gi god studentvelferd over tid.

Regjeringen ser at større og mer robuste enheter kan være en måte å sikre kompetanse og god styring av studentvelferden. Regjeringen har varslet at den tar sikte på å legge fram en melding for Stortinget våren 2015 om strukturen av universiteter og høyskoler i Norge. Organiseringen av studentvelferden bør naturlig vurderes i sammenheng med eventuelle endringer i strukturen innenfor høyere utdanning.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Christian Tynning Bjørnø, lederen Trond Giske, Sigmund Steinnes, Tone Merete Sønsterud og Marianne Aasen, fra Høyre, Henrik Asheim, Norunn Tveiten Benestad, Kristin Vinje og Kristian Støback Wilhelmsen, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bente Thorsen, fra Kristelig Folkeparti, Anders Tyvand, fra Senterpartiet, Anne Tingelstad Wøien, fra Venstre, Iselin Nybø, og fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, viser til proposisjonen.

Komiteen peker på viktigheten av velfungerende og selvstendige studentsamskipnader for å sikre et likeverdig studentvelferdstilbud for studenter i hele landet. Komiteen viser videre til at studentsamskipnadene forvalter store verdier og har et stort samfunnsansvar. Komiteen har tidligere pekt på samskipnadenes styrekompetanse og behovet for å styrke denne, og ser med tilfredshet på at det er gjort et betydelig arbeid i sektoren på dette området.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, viser til at det fra 1939 til 2013 var et viktig prinsipp at studentene hadde full råderett og flertall i samskipnadsstyrene, men at dette beklageligvis ble endret av stortingsflertallet i 2012, jf. Innst. 319 L (2011–2012). For flertallet har dette vært, og er fortsatt, et viktig prinsipp. Flertallet peker på at et stort flertall av studentorganisasjonene, samskipnadene og institusjonene var motstandere av lovendringen fra 2013, og at det samme store flertallet nå også er for å oppheve bestemmelsen.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det er et verdifullt demokratisk prinsipp at studentene har flertall i samskipnadsstyrene, når samskipnadene er så viktige for studentenes velferd og studiehverdag. Lovendringen i 2013 ble iverksatt for å forebygge dårlig økonomistyring og sikre studentenes langsiktige interesser i viktige saker. Disse medlemmer deler imidlertid begrunnelsen til studentorganisasjonene og samskipnadene om at lovendringen fra 2013 har vært uheldig for studentdemokratiet og den brukerstyrte studentvelferden.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, slutter seg etter dette til lovforslaget i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil påpeke at studentsamskipnadene forvalter store verdier og har et viktig samfunnsoppdrag. Gode studentvelferdsordninger har stor verdi for hele samfunnet, som en viktig forutsetning for at det skal være attraktivt å studere, og for å sikre lik rett til utdanning. Disse medlemmer vil påpeke at drift av kommersiell virksomhet ikke bare vil medføre større risiko for studentsamskipnadenes drift, men kan også svekke oppmerksomheten mot primæropp-gavene. Disse medlemmer vil påpeke at solide og veldrevne studentsamskipnader er en sterk forsikring av studentenes velferd, så vel som et kraftfullt forsvar av studentsamskipnadsordningen.

Disse medlemmer vil understreke den store verdien og betydningen av at studentene spiller helt sentrale roller i styring og utvikling av samskipnadene.

Disse medlemmer vil understreke at det er høy kompetanse i samskipnadsstyrene. Styrene er sammensatt av ulike typer kompetanse for at et samlet styre best mulig skal kunne ivareta studentenes interesser, på både kort og lang sikt. Derfor mener disse medlemmer det er en styrke for studentene og samskipnadene at loven sikrer bredt forankrede vedtak, i form av et såkalt kvalifisert flertall, i saker som utsetter en samskipnad for særskilt risiko.

Disse medlemmer stiller seg undrende til at bestemmelsen oppfattes som rettet mot studentmedlemmene av samskipnadsstyrene, da uenighet om i hvilken retning samskipnaden skal utvikles, like godt kan foreligge mellom andre konstellasjoner. Intensjonen med dagens lovbestemmelse er å sikre velfungerende, robust og likeverdig studentvelferd over hele landet.

Disse medlemmer vil påpeke viktigheten av at man i saker der samskipnadene påtar seg økt risiko, i form av økonomiske eller organisatoriske beslutninger, prøver å finne fram til løsninger som hele styret

kan stille seg bak. Disse medlemmer mener derfor at bestemmelsen om 2/3 flertall bør forstås som en sikring av studentsamskipnadenes stabilitet, og at den er i studentenes interesse. Disse medlemmer mener den foreslåtte lovendringen vil kunne bidra til å svekke studentsamskipnadene, og kan ikke se at det foreligger noen vektige argumenter for å endre studentsamskipnadsloven.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i studentsamskipnadsloven

I

I lov 14. desember 2007 nr. 116 om studentsamskipnader oppheves § 6 syvende ledd. Nåværende § 6 åttende og niende ledd blir nytt syvende og åttende ledd.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Oslo, i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, den 3. februar 2015

Trond Giske

leder

Sivert Bjørnstad

ordfører

